

Yhteiskuntapolitiikka

7.5.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Kirjallinen kuulemispyyntö 30.4.2026

HE 67/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain, sairausvakuutuslain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää sosiaaliturvaa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry lausuu hallituksen esityksestä seuraavaa:

Kuntoutuslakiin ehdotetut muutokset

Hallituksen esityksen luonnoksen lausuntokierroksella hallitus ehdotti luovuttavaksi nuoren kuntoutusrahasta erillisenä etuutena. Luonnoksessa hallitus ehdotti myös harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen lakkauttamista. Lausuntopalautteen perusteella hallitus luopui näistä ehdotuksista.

Orpo-Purran hallitus on aiemmilla päätöksillään käytännössä näivettänyt nuoren kuntoutusrahan. Aikaisemmilla päätöksillä on poistettu nuoren kuntoutusrahan aiemmin liittyneet positiivisen erityiskohtelun elementit.

SAK vastusti hallituksen aikaisempia toimia nuoren kuntoutusrahan heikentämiseksi sekä nyt käsillä olevan hallituksen esityksen luonnoksessa ollutta ehdotusta lakkauttaa etuus kokonaan. Edelleenkin nuorten työelämäkiinnittymisen tukeminen vaatisi positiivista erityiskohtelua, jonka maan hallitus on poistanut. SAK toteaa, että sosiaaliturvan liiallinen yksinkertaistaminen ja etuuksien karsiminen voi lisätä väliinputoajia, jotka nimenomaan tarvitsisivat tukea työkykynsä ja osaamisensa säilyttämiseksi ja parantamiseksi sekä työelämäkiinnittymisen vahvistamiseksi.

SAK ehdottaakin, että valiokunta kiinnittäisi huomiota nuoren kuntoutusetuuksien uudistustarpeeseen kokonaisuudessaan. Orpo-Purran hallitus on tehnyt niin merkittäviä muutoksia nuoren kuntoutusetuuksiin sekä muuhun sosiaaliturvaan, että nuorten työelämäkiinnittymisen ja kuntoutuksen toteutuminen vaatisi kokonaisvaltaisempaa tarkastelua. Heikennyksiä etuuksiin on tehty pala palalta, jolloin kokonaisuus on jäänyt huomioimatta.

Yhteiskuntapolitiikka

Asiavirheen korjaamista koskevien säännösten muuttaminen sekä sairausvakuutuslakiin ehdotetut uudet säännökset

Menettelytapasääntelymuutosten tavoitteena on yhtenäistää Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien menettelysäännöksiä. SAK:lla ei ole lausuttavaa koskien sairausvakuutuslakiin lisättävää säännöstä päätöksen antamisesta tai säännöstä etuuden maksamisen keskeyttämisestä tai vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.

Asiavirheen korjaamista koskevaa sääntelyä etuuslaeissa ehdotetaan muutettavaksi niin, että jatkossa Kansaneläkelaitos soveltaisi asiavirheen korjaamiseen hallintolakia. Muutoksen takia Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Jos kyse olisi tilanteesta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen, hallintolain sijasta sovellettaisiin voimassa olevaa sääntelyä etuuslaeissa.

Esityksellä muutettaisiin vallitsevaa käsitystä hyvän hallinnon mukaisesta menettelystä toimeentuloa turvaavien etuuspäätösten asiavirheiden korjaamisessa. SAK pitää tärkeänä, että jatkossakin jos asiakas ei anna suostumustaan päätöksen korjaamiseksi, Kansaneläkelaitoksen on voimassa olevien lakien mukaan haettava päätöksen poistamista sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. SAK ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että jatkossa Kansaneläkelaitoksen asiakkailla ei ole käytössään tätä oikeussuojakeinoja.

Työttömyysetuuden sovittelua koskevan säännöksen muuttaminen

Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että säännöksestä kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, miten työttömyysetuuden sovittelu tehdään.

Työttömyysturvalain sovittelua koskevan säännöksen muutoksen tavoitteena on selkeyttää sitä, miten sovittelu tapahtuu, ja kannustaa ottamaan vastaan osittaista työtä tai harjoittamaan sivutoimista yritystoimintaa.

SAK kannattaa työttömyysturvan sovittelua koskevan säännöksen teknistä sanamuodon selkeyttämistä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Tuuli Glantz
sosiaalipoliittinen asiantuntija
tuuli.glantz@sak.fi